

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Václava Štencla ve věci žalobkyně: **Ing. M. G.**, zastoupené Mgr. Davidem Strupkem, advokátem, sídlem Betlémské náměstí 351/6, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 8. 2023, č. j. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2024, č. j. 2 Ad 26/2023-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **s e z a m í t á .**
- II. Žádná z účastnic řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodla na základě § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a nařízení vlády č. 290/2022 Sb., o zvýšení žalobkynina starobního důchodu (výrok I) a na základě čl. II bodů 1, 4 a 6 zákona č. 323/2021 Sb., o zvýšení procentní výměry starobního důchodu za výchovu dvou dětí o 204 Kč měsíčně (výrok II). Námitky proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaná shora označeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

[2] Proti druhostupňovému rozhodnutí žalobkyně podala žalobu, kterou městský soud shora označeným rozsudkem zamítl. Žalovaná dle městského soudu nepochybila, srozumitelně a přezkoumatelně se vypořádala s důvodem vedoucím k přiznání dílčí částky zvýšení procentní výměry starobního důchodu za výchovu dvou dětí, vyložila a aplikovala

zákonná ustanovení zcela správně a výpočet učinila v souladu s nimi. Jestliže vzhledem k čl. II bodu 1 zákona č. 323/2021 Sb. u starobního důchodu poskytovaného v plné výši činí částka za dvě vychované děti 1 000 Kč, potom u tzv. dílčeného důchodu musí být zachován stejný poměr jako u procentní výměry starobního důchodu. Městský soud nesdílel žalobkynino přesvědčení o diskriminačním charakteru a nespravedlivosti citované právní úpravy, která podle městského soudu dopadá na všechny poživatelé důchodů shodně. Pro aplikaci závěrů nálezů Ústavního soudu týkajících se výpočtu výše důchodu neshledal splněnou základní podmínku, aby žalobkyni vznikl nárok na dávku výhradně s použitím vnitrostátních předpisů bez ohledu na mezinárodní smlouvu. Neshledal v případě žalobkyně ani tvrdost zákona, kterou by bylo namísto zmírňovat.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti rozsudku městského soudu žalobkyně (stěžovatelka) podala kasační stížnost, ve které namítá nesprávné právní hodnocení.

[4] Stěžovatelka považuje odůvodnění napadeného rozsudku za vnitřně rozporné. Argumentace městského soudu se mýlí s žalobní argumentací a v zásadě na ni nereaguje.

[5] Ústavní soud ve stěžovatelčině případě shledal diskriminaci z důvodu pohlížení na její zaměstnání na území dnešního Slovenska jako na zaměstnání v cizině a z důvodu aplikace smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení. Později stejné principy shledal i pro případ vzniku nároku na důchod až po vstupu České republiky do Evropské unie. V takovém případě se má aplikovat evropské právo, mimo jiné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 883/2004. Nemůže proto obstát závěr městského soudu, dle kterého na stěžovatelku nelze nálezy Ústavního soudu vztáhnout jen proto, že rozhodným obdobím pro posouzení potřebné doby pojištění bylo v jejím případě období po 31. 12. 1992. Stejně tak neobstojí závěr o nemožnosti aplikovat nálezy Ústavního soudu z důvodu nesplnění podmínky nutnosti vzniku nároku na dávku výhradně s použitím vnitrostátních předpisů bez ohledu na mezinárodní smlouvu.

[6] Stěžovatelce vznikl nárok na důchod s přihlédnutím k době pojištění získanou ve Slovenské republice. Ani pro posouzení, zda má žalobkyně nárok na dorovnání, není splněna městským soudem tvrzená podmínka, aby pojištěnci vznikl nárok na dávku výhradně s použitím vnitrostátních předpisů bez ohledu na mezinárodní smlouvu. Ústavní soud přitom pro posouzení nároku na dorovnání nepochybně vycházel z rozhodné doby pojištění po 31. 12. 1992.

[7] Občané České republiky, kteří vždy pracovali na území státu, jehož byli občany (tedy Československa), musí být v rovném postavení, žádný z nich nemůže být znevýhodněn jen proto, že část státu, v níž byl zaměstnán, se dodatečně na základě aktů veřejné moci bez jeho zavinění stala zpětně „cizinou“. Stěžovatelce není zřejmé, proč by tyto principy měly být aplikovány rozdílně na otázku výše důchodu jako takového na straně jedné a na otázku procentní výměry za vychované děti na straně druhé. Pokud v případě výše důchodu platí, že osoby zaměstnané v Československu mají obdržet stejný důchod bez ohledu na to, že se část tohoto státu stala v důsledku mocenského aktu cizinou, pak to znamená, že takové osoby zaměstnané v Československu mají obdržet i stejné navýšení

pokračování

procentní výměry za vychované děti. Městský soud rozhodl v rozporu s judikaturou Ústavního soudu.

[8] Podle **žalované** bylo stěžovatelce výchovné přiznáno v souladu s právními předpisy. Městský soud se stěžovatelčinými námitkami zabýval, podrobně na ně reagoval a vysvětlil, proč se nejedná o diskriminaci a nerovné zacházení. S jeho výkladem se žalovaná plně ztotožnila a kasační stížnost považuje za nedůvodnou.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud shledal splnění podmínek řízení a přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil při tom, že napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

[10] Kasační stížnost **není důvodná**.

[11] Nejvyšší správní soud nepovažuje odůvodnění městského soudu za vnitřně rozporné. Je zjevné, z jaké právní úpravy vycházel a jak usoudil o postupu žalované i stěžovatelčiných námitkách, přičemž jednotlivé části si neodporují. Stěžovatelce lze přisvědčit v námitce nejasnosti argumentace městského soudu stran stěžovatelkou v žalobě citovaných nálezů Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 405/02, ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05 a ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12. Městský soud uzavřel, že pro aplikaci nálezů Ústavního soudu *týkajících se výpočtu výše důchodu* není splněna základní podmínka, aby pojištěnci vznikl nárok na dávku výhradně s použitím vnitrostátních předpisů bez ohledu na mezinárodní smlouvu (bod 20 napadeného rozsudku), taková podmínka však z citovaných nálezů neplyne. Městský soud nicméně jasně vyjádřil názor o neaplikovatelnosti nálezů Ústavního soudu na projednávanou věc. Napadený rozsudek proto Nejvyšší správní soud považuje za způsobilý věcného přezkumu a s vysloveným názorem, byť z jiného důvodu, souhlasí (viz níže).

[12] Stěžovatelce byl přiznán starobní důchod od 3. 3. 2001. Podle závěrů nálezů Ústavního soudu k problematice tzv. slovenských důchodů není možné, aby občan České republiky, který splňuje podmínky pro vznik nároku na dávku ve stáří, pobíral tuto dávku kvůli ustanovením mezinárodní smlouvy (smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, č. 228/1993 Sb.) nižší, než jaká by mu náležela podle vnitrostátních právních předpisů, pokud by po celou dobu pracoval v České republice. Vývoj judikatury v této oblasti Nejvyšší správní soud shrnul již v několika svých rozsudcích (viz např. rozsudek ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 Ads 116/2012 - 43, ze dne 21. 1. 2016, č. j. 6 Ads 175/2015 - 23, či ze dne 25. 7. 2024, č. j. 6 Ads 107/2024 - 33). Proto nepovažuje za potřebné jej zde opakovat.

[13] V odkazovaném rozsudku č. j. 6 Ads 107/2024 - 33 se Nejvyšší správní soud zabýval obdobnou situací, jako je situace stěžovatelky, a jeho závěry jsou plně aplikovatelné i na nynější věc. Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl, že zejména na náleze Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12, zareagoval zákonodárce vydáním zákona č. 274/2013 Sb., kterým přijal zcela nové znění § 106a zákona o důchodovém pojištění a vložil nové § 106b a § 106c. Zákonodárce zákonem č. 274/2013 Sb. zavedl dorovnávací

přídavek některým poživatelům českého a slovenského starobního důchodu. Zakotvením uvedené právní úpravy mělo být učiněno zadost nárokům starobních důchodců s ohledem na judikaturu Ústavního soudu i Soudního dvora Evropské unie (viz též již citovaný rozsudek č. j. 6 Ads 175/2015-23).

[14] Stěžovatelka v nynějším v řízení nebrojí proti mechanismu dílčení samotného starobního důchodu jako takového, nýbrž proti dílčení výchovného. Institut výchovného byl do zákona o důchodovém pojištění včleněn novelou č. 323/2021 Sb., s účinností od 1. 1. 2023. Podle nového § 34a zákona o důchodovém pojištění se osobám, kterým vznikl nárok na řádný anebo předčasný starobní důchod, zvýší jeho procentní výměra o 500 Kč za každé dítě, které pojištěnec vychoval. Podle § 61 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že pokud se poživateli vyplácí tzv. dílčí důchod, tj. důchod vypočtený se zřetelem k mezinárodní smlouvě podle poměru dob získaných v České republice k celkově získané době, *stanoví se základní výměra a procentní výměry dílčího důchodu v poměru těchto dob*, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva. Podle přechodných ustanovení zákona č. 323/2021 Sb., konkrétně jeho čl. II bodu 1, 4 a 6, se uplatní zásada poměrnosti u dílčích důchodů i v případě zvýšení za vychované dítě (výchovného).

[15] Způsobem, jakým se může stěžovatelka domoci dorovnání krácené části výchovného, je podání žádosti o dorovnávací přídavek podle § 106a a násl. zákona o důchodovém pojištění. Zákon č. 274/2013 Sb. totiž ve vývoji problematiky česko-slovenských důchodů nastolil novou situaci. Ustanovení § 106a a násl. zákona o důchodovém pojištění stanoví komplexně podmínky pro přiznání dorovnávacího přídatku, proto nelze požadovat dorovnání na základě dřívější judikatury Ústavního soudu bez zohlednění podmínek komplexní právní úpravy, která řeší i situaci stěžovatelky. Právní názor žalované i městského soudu je proto správný.

[16] Shodně s městským soudem Nejvyšší správní soud ve stěžovatelčině případě neshledává diskriminaci (bod 19 napadeného rozsudku). Odkazovaná právní úprava se týká všech starobních důchodců, jejichž nároky mají být uspokojeny právě dorovnávacím přídatkem. Ve stěžovatelčině situaci nelze shledat žádnou odlišnost, protože úprava dorovnávacího přídatku právě na obdobné situace pamatuje. Stěžovatelka se snaží domoci uplatnění „starého“ způsobu dorovnání dávky, který však v nynější situaci není možné využít. Právní úprava dorovnávacího přídatku zakotvená v § 106a a násl. zákona o důchodovém pojištění totiž respektuje základní účel judikatury Ústavního soudu k česko-slovenským důchodům, vyjádřený v nálezu Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. II. ÚS 2524/10 (především v jeho bodech 29 a 30), a nelze tak již v nynějším řízení úspěšně argumentovat čistě s poukazem na dřívější judikaturu Ústavního soudu bez zohlednění této právní úpravy. Dorovnávací přídavek se přiznává na žádost, nikoli automaticky, a vede se o něm zvláštní řízení, Nejvyšší správní soud se proto nemohl zabývat tím, zda stěžovatelka splňuje podmínky pro jeho přiznání. V projednávané věci posuzoval zákonnost závěrů městského soudu, potažmo žalované, přičemž neshledal pochybení, které by na tuto zákonnost mělo vliv.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

pokračování

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná. Protože jde o věc důchodového pojištění, žalovaná podle § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu řízení nemá, ačkoliv byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu